

БЕЗПЕКА ДІТЕЙ В ІНТЕРНЕТІ

- Пам'ятка для батьків: «Діти. Інтернет. Мобільний зв'язок»
- Facebook
- Twitter
- LinkedIn
- Google+

За даними міжнародного дослідницького проекту [ESPAD](#), у 2019 році лише 6,7% опитаних підлітків в Україні не користувались соціальними мережами. Майже 45% підлітків проводять у соціальних мережах до 3 годин на день, а ще приблизно 50% – 4 та більше годин.

Діти також використовують Інтернет для шкільного та позашкільного навчання. За правильного використання мережа привчає до самостійного розв'язання задач, структурування великих потоків інформації, дотримуючись основних правил безпеки. Щоб допомогти батькам і педагогам отримати інформацію щодо захисту дітей від впливу шкідливої інформації, розроблено посібники, шкільні уроки та складено перелік рекомендованих для дітей онлайн-ресурсів. Зазначені матеріали допоможуть дітям безпечно користуватись цифровими технологіями.

КІБЕРБУЛІНГ ТА ЧАТ-БОТ "КІБЕРПЕС"

Кібербулінг – це цькування із застосуванням цифрових технологій. Кібербулінг може відбуватися в соціальних мережах, платформах обміну повідомленнями (месенджерах), ігрових платформах і мобільних телефонах, зокрема через:

- поширення брехні чи розміщення фотографій, які компрометують когось у соціальних мережах;
- повідомлення чи погрози, які ображають когось або можуть завдати комусь шкоди.

За даними ЮНІСЕФ в Україні, майже 50% підлітків були жертвами кібербулінгу. Кожна третя дитина прогулювала школу через кібербулінг. 75% підлітків у анонімному опитуванні підтвердили те, що Instagram, TikTok і Snapchat є основними соціальними платформами для цькування.

Міністерство цифрової трансформації у співпраці з ЮНІСЕФ та за інформаційної підтримки Міністерства освіти і науки України, Координаційного центру з надання правової допомоги та Міністерства юстиції України випустило чат-бот "Кіберпес". У чат-боті можна дізнатись про те, як діяти дітям, батькам і вчителям у разі кібербулінгу.

Чат-бот у [Telegram](#) і [Viber](#) допоможе дізнатись, як визначити кібербулінг, як самостійно видалити образливі матеріали з соціальних мереж, а також куди звертатись за допомогою.

У чат-боті "Кіберпес" можна знайти інформацію про те:

- що таке «кібербулінг» та як він проявляється;
- як визначити контент, що містить кібербулінг;

- що робити, якщо вас кібербулять;
 - як видалити матеріали, що містять кібербулінг;
 - як попередити кібербулінг;
 - як не бути кібербулером.
-

ЗАХИСТ ДІТЕЙ ВІД СЕКСУАЛЬНОГО НАСИЛЛЯ В ІНТЕРНЕТІ: ОСВІТНІЙ ПРОЄКТ "STOP SEXTING"

Сексуальне насилля онлайн – один з [викликів](#), який стоїть перед батьками та педагогами. Діти можуть стикатись із сексуальним насилля в Інтернеті у формах секстингу, кібергрумінгу та сексторшену.

Секстинг – це надсилання інтимних фото чи відео з використанням сучасних засобів зв'язку. Діти можуть надсилати такі матеріали як знайомим, так і не знайомим їм у реальному житті людям. Матеріали подібних переписок можуть бути оприлюднені, що часто призводить до кібербулінгу та цькувань дитини у школі.

Кібергрумінг — це процес комунікації із дитиною в Інтернеті, під час якого злочинці налагоджують довірливі стосунки з дитиною з метою сексуального насильства над нею у реальному житті чи онлайн. Вони можуть змушувати дітей виконувати певні сексуальні дії перед камерою. Злочинці свідомо будують своє спілкування з дитиною так, аби викликати в неї теплі почуття та довіру, показати, що вона цінна та унікальна. Вони можуть прикидатися однолітками дитини, пропонувати роботу моделлю, дарувати подарунки тощо.

Сексторшен – налагодження довірливих стосунків із дитиною в Інтернеті з метою отримання приватних матеріалів, шантажування та вимагання додаткових матеріалів або грошей.

Звертаємо увагу: якщо дитина стала жертвою секстингу, кібергрумінгу чи сексторшену, необхідно звернутися до поліції.

Освітній проєкт #stop_sexting за підтримки МОН, Мінцифри та Уповноваженого Президента України з прав дитини створили навчальні матеріали для батьків і педагогів щодо упередження та протидії сексуальному насиллю в Інтернеті:

- - [Урок «Інтимні селфі в інтернеті»](#) для 7-11 класів
 - - [Урок «#не ведусь»](#) для 5-6 класів
 - - [Квест «#не ведусь»](#) для 7-8 класів
 - - [Квест «#не ведусь»](#) для 9-11 класів
-

ВСЕУКРАЇНСЬКА КАМΠΑНІЯ ПРОТИ КІБЕРБУЛІНГУ DOCUDAYS UA

У межах всеукраїнської кампанії проти кібербулінгу, за сприяння МОН, було проведено [ДОСУ/ТИЖДЕНЬ проти булінгу](#) для учнів 5–7 та 8–11 класів. Загалом в проєкті взяли участь 81 000 учнів, 1609 вчителів і 320 шкіл.

Всеукраїнська кампанія проти кібербулінгу створила [відео](#) "Mr. Nox" і [буклет](#) для батьків і дітей, який пояснює, як розпізнати кібербулінг і куди звертатися дітям і батькам дітей, які опинились у ситуації кібербулінгу.

Docudays UA дає можливість створити кіноклуб на базі закладу освіти. Кіноклуб дасть змогу отримати доступ, зокрема, і до фільмів із теми цькувань, як-от "[Булер](#)". Зареєструвати кіноклуб у закладі освіти можна [за посиланням](#).

Відео ([Матеріали до обговорення](#))

ПОСІБНИКИ, ЯКІ МОН ПРОПОНУЄ ВИКОРИСТОВУВАТИ БАТЬКАМ І ПЕДАГОГАМ ДЛЯ НАВЧАННЯ ДІТЕЙ БЕЗПЕЧНОМУ КОРИСТУВАННЮ ІНТЕРНЕТОМ:

1. [Діти в Інтернеті: як навчити безпеці у віртуальному світі: посібник для батьків](#)
 2. [Виховання культури користувача Інтернету. Безпека у всесвітній мережі: навчально-методичний посібник](#)
 3. Безпечне користування сучасними інформаційно-комунікативними технологіями / О. Удалова, О. Швед, О. Кузнецова [та ін.]. – К.: Україна, 2010. – 72 с.
 4. Пам'ятка для батьків "Діти. Інтернет. Мобільний зв'язок", розроблена Національною експертною комісією України з питань захисту суспільної моралі.
 5. [Онлайн-посібник "COVID-19. Поради з безпеки онлайн для батьків та опікунів"](#)
 6. [Посібник Ради Європи "Свобода вираження поглядів та інтернет"](#)
 7. [Навчально-методичний посібник "Керівництво із соціально-педагогічного супроводу формування безпечної поведінки підлітків в інтернеті"](#)
 8. [Методичні рекомендації до використання в освітньому процесі закладів загальної середньої освіти навчально-методичного посібника та робочого зошита „Інтернет, який ми хочемо” \(the Web We Want\)](#)
 9. [Дізнайся про свої права в цифровому середовищі](#)
 10. [Попередження та протидія КІБЕРБУЛІНГУ в дитячому середовищі України](#)
 11. [Запобігаємо кібербулінгу змалечку](#)
-

ПЕРЕЛІК ОНЛАЙН-РЕСУРСІВ, РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЛЯ ДІТЕЙ СПЕЦІАЛІЗОВАНІ ІНТЕРНЕТ-САЙТИ ДИТЯЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- [Весела абетка](#);
 - [Українська казка](#);
 - [Дитяча література](#);
 - [Левко](#);
 - [Країна міркувань](#);
-

ІНТЕРНЕТ-САЙТИ БІБЛІОТЕК ТА ЕЛЕКТРОННИХ БІБЛІОТЕК

- вебсайт [Державної бібліотеки України для юнацтва \(м. Київ\)](#);
- вебсайт [Національної бібліотеки України для дітей](#);
- вебсайт [Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського \(м. Київ\)](#);
- вебсайт ["Буквоїд"](#);
- вебсайт [Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого \(м. Київ\)](#);

- вебсайт [Державної наукової установи "Книжкова палата України імені Івана Федорова" \(м. Київ\)](#);
- вебсайт ["Бібліотеки в мережі Internet"](#);
- вебсайт [Бібліотеки Конгресу США](#).

Перегляд відеофільмів «Безпека дітей в інтернеті» за посиланням

<https://www.youtube.com/watch?v=bzaQVQd6mjE>

<https://www.youtube.com/watch?v=z3LlaHodJ-o>

<https://www.facebook.com/watch/?v=196500131786832>

Безпека дитини в інтернеті: про що необхідно говорити

Зараз в Україні майже 22 млн користувачів інтернету, питання безпеки в мережі більш ніж актуальне. У цьому контексті турбота про дітей набуває більших масштабів. Якщо раніше треба було говорити з дітьми про їх безпеку поза домом тощо, то вже давно має сенс застерігати їх від негараздів під час перебування в інтернеті.

Від чого варто захищати дитину

Інформаційна безпека стосується захисту життєво важливих інтересів людини (і більш глобально – суспільства, держави). Неправдива, неповна, невчасна інформація може нанести шкоду. Особливо вразливі у цьому контексті діти. Вони можуть не знати, яку інформацію можна викладати в мережу, а яку не варто.

Інколи школярі не можуть правильно зреагувати на матеріали з мережі з різних причин. Робота у цьому напрямку для вчителів та батьків дуже важлива. Безконтрольний доступ до інтернету може мати негативні наслідки для дитини.

Типи загроз

Стосуються особистої безпеки:

Ознайомлення з порнографічними матеріалами, ненормативною лексикою, інформацією суїцидального характеру, расистського, ненависницького чи сектантського змісту.

Загроза отримання недостовірної чи неправдивої інформації.

Формування залежності (ігрової, комп'ютерної, інтернет).

Спілкування з небезпечними людьми (збоченці, шахраї, грифери).

Залучення до виконання протиправних дій (хакерство, порушення прав та свобод інших).

Стосуються безпеки інших.

Матеріали, існування та використання яких може стати причиною посягання на безпеку оточуючих (наприклад, інформація про створення вибухівки).

Свідоме та несвідоме введення в оману інших.

Вчинення протиправних дій, що тягнуть за собою відповідальність згідно з чинним законодавством.

Кібербулінг – свідоме цькування та приниження, передусім однолітків.

Стосуються загрози витоку персональної інформації:

1. Розголошення персональної та конфіденційної інформації (прізвища, імена, контакти, секретні дані кредитних карток, номери телефонів).
2. Загроза зараження ПК вірусами різної категорії.
3. Небезпека завантаження програм зі шкідливими функціями.

Це найбільш поширені типи загроз, з якими може зіштовхнутися дитина в інтернеті, викладаючи чи переглядаючи сумнівну інформацію. Від деяких з них можна захиститися технічними засобами, але більшість вимагають комплексного підходу.

Пам'ятка

Основні правила безпечної роботи в інтернеті, про які варто сказати дітям

- Не давайте нікому своїх паролів.
- Не надавайте особистої інформації поштою чи в чатах без гострої на те потреби.
- Не реагуйте на непристойні та грубі коментарі, адресовані вам.
- Повідомляйте про ситуації в інтернеті, які вас непокоять (погрози, файли певного місту, пропозиції).
- Відмовляйтесь від зустрічей з випадковими людьми, з якими познайомились в онлайні.
- Не діліться своїми фото з незнайомцями.
- Не повідомляйте інформацію про кредитки батьків (номер картки, термін дії та таємний код).
- Не викладайте фото квитків, на яких видно штрих-код чи QR-код.
- Не скачайте та не встановлюйте невідомі програми за посиланнями, навіть якщо їх надали друзі.
- Встановлюючи перевірені програми, контролюйте, щоб на ПК не додалися небажані програми.
- Не переглядайте інформацію за невідомими посиланнями (друзі, які ними діляться можуть не підозрювати про загрозу).
- Не відкривайте листи-спам, вони можуть містити віруси.

Правила безпечної поведінки в Інтернеті для дітей:

- 1. Не повідомляти свою та чужу особисту інформацію в мережі:** не викладати в Інтернеті інформацію про себе та сім'ю, адресу проживання та навчання, місця роботи батьків, номери телефонів, наявність матеріальних цінностей, номери кредитних карт, т. ін.
- 2. Поважати права та інтереси інших людей в Інтернеті потрібно так само, як і в реальному житті:** поводитися ввічливо: не можна ображати, насміхатися, обманювати співрозмовників в он-лайні і не робити того, що суперечить закону. Потрібно пам'ятати, що не можна привласнювати собі авторські права на твори інших людей (фото, музику, тексти та інше) і поширювати їх без дозволу власників.
- 3. Перевіряти інформацію із мережі – обов'язково використовувати декілька джерел для пошуку потрібних запитів, оцінювати надійність і авторитетність ресурсів;**
- 4. Не довіряти всьому, що говорять віртуальні знайомі, особливо, якщо вони пропонують зустрітися в реальному житті, оскільки вони можуть виявитися зовсім не тими, за кого себе видають.**
- 5. Пам'ятати, що віртуальний світ іноді коштує реальних грошей, тому без дозволу дорослих не варто робити покупок онлайн, відправляти SMS, електронні повідомлення в обмін на обіцянки отримання спеціальних Інтернет-послуг.**
- 6. Не відповідати на невиховані і грубі листи.** Якщо одержите такі листи не з вашої вини, то сповістіть про це батьків, нехай вони зв'яжуться з компанією, що надає послуги Інтернет.

7. Розробити з батьками правила користування Інтернетом. Особливо домовитися з ними про прийнятний час роботи в Інтернеті і сайти, до яких ви збираєтесь заходити.

8. Не заходити на аморальні сайти і не порушувати без згоди батьків ці правила.

9. Не робити протизаконних вчинків і речей в Інтернеті.

10. Звертатися за порадою до дорослих у разі виникнення будь-яких труднощів, якщо в Інтернеті що-небудь незрозуміле або дивне, а також, коли пропонують спокусливі, дуже схожі на казкові обіцянки чого-небудь.